

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของการศึกษา

หลังการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 คณะปฏิรูปการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ได้ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พุทธศักราช 2549 ขึ้น เพื่อใช้เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ และมีการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีทำหน้าที่บริหารประเทศ แต่งตั้งสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา รวมถึงได้มีการจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวรซึ่งได้มีการลงประชามติ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2550 อันมีผลให้รับร่างรัฐธรรมนูญ และประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2550 นับเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 18 ของประเทศไทย

รัฐธรรมนูญฉบับ พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภท คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ซึ่งเป็นไปตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และได้สมาชิกที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการการเลือกตั้งครบจำนวนที่สามารถเปิดประชุมได้ ในส่วนของวุฒิสมาชิก บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ถือเป็นการพลิกโฉมของที่มาของวุฒิสมาชิกอีกครั้งหนึ่ง เพราะกำหนดให้สมาชิกส่วนหนึ่งมาจากการเลือกตั้ง และอีกส่วนหนึ่งมาจากการสรรหา กล่าวคือ กำหนดให้มีสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 150 คน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ประเภทแรกมี 76 คน มาจากการเลือกตั้ง จังหวัดละ 1 คน ประเภทที่ 2 มี 74 คนมาจากการสรรหาโดยคณะกรรมการ 7 คน ประกอบด้วย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งได้รับมอบหมายจากที่ประชุมใหญ่และตุลาการศาลปกครองสูงสุด ที่ได้รับมอบหมายจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุด ทำหน้าที่ในการสรรหาบุคคลจากรายชื่อที่คณะกรรมการเลือกตั้งส่งให้

ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการเลือกตั้งจึงได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ประเภทเลือกตั้งขึ้นในวันที่ 2 มีนาคม 2551 ในขณะที่เดียวกัน คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ได้เปิดให้องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาควิชาชีพ และภาคอื่น ๆ ได้เสนอชื่อบุคคล เพื่อเข้ารับ

การสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยให้ยื่นเสนอชื่อบุคคลเพื่อรับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ระหว่างวันที่ 3-17 มกราคม 2551

การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่เกิดขึ้นในวันที่ 2 มีนาคม 2551 จะเป็นการเลือกตั้ง ระดับชาติ ครั้งที่ 2 หลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 รวมถึงเป็นการเปลี่ยนแปลง วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาของประเทศไทย

สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า จึงเห็นเป็นโอกาสอันดี ที่จะสนับสนุนให้นักวิจัยในพื้นที่ทำการศึกษาความเคลื่อนไหวต่างๆทางการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และความเคลื่อนไหวในการรณรงค์เกี่ยวกับการออกเสียงเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาเลือกตัวแทนจังหวัดที่จะทำหน้าที่สมาชิกวุฒิสภา ตลอดจนศึกษาพฤติกรรมและความเคลื่อนไหวทางการเมืองขององค์กร และกลุ่มการเมืองต่าง ๆ โดยในการศึกษาจะมุ่งทดสอบประเด็นต่าง ๆ ของแนวคิดประชาธิปไตยในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา มุ่งศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และความเคลื่อนไหวในการรณรงค์เกี่ยวกับการออกเสียงเลือกตั้งโดยอาศัยการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักในการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับการออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาและความเคลื่อนไหวทางการเมืองในระดับพื้นที่ และการทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนอย่างลึกซึ้ง นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเมืองการปกครองไทยในระบบประชาธิปไตยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษายกรายการทั่วไป ความรู้ความเข้าใจ และความเคลื่อนไหวของประชาชน คณะกรรมการการเลือกตั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักการเมืองในพื้นที่องค์กรเอกชน องค์กรสาธารณะ และหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในวันที่ 2 มีนาคม 2551
2. เพื่อศึกษายกรายการทั่วไปและข้อมูล รวมถึงกระบวนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาในช่วงการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา
3. เพื่อศึกษาบทบาทและการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งระดับต่าง ๆ รวมถึงปัญหาอุปสรรค และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา
4. เพื่อศึกษาความเคลื่อนไหว และพฤติกรรมทางการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา รวมถึงกลยุทธ์ ในการหาเสียง

5. เพื่อศึกษาบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ บริษัทเอกชน องค์กรสาธารณะ และองค์กรอื่นๆ ที่เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งและการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา

6. เพื่อทราบแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

7. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการเลือกตั้งและการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ให้เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยของประเทศให้มีความเข้มแข็ง และยั่งยืน

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่จังหวัดตรัง
2. ขอบเขตเชิงเวลา ระยะเวลาทำการศึกษา 3 เดือน (กุมภาพันธ์ 2551 – เมษายน 2551) คือช่วงก่อนการเลือกตั้ง ช่วงการเลือกตั้ง จนถึงช่วงการประกาศผลการเลือกตั้ง
3. ขอบเขตเชิงเนื้อหา ขอบเขตการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้
 - ส่วนที่ 1 เกี่ยวข้องกับการออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ประกอบด้วย
 - 1.1 บรรยากาศทั่วไปในช่วงการเลือกตั้ง
 - 1.2 บทบาทและการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งระดับต่างๆ รวมถึงปัญหา อุปสรรค และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
 - 1.3 พฤติกรรมทางการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา
 - 1.4 บทบาทของหน่วยงานภาครัฐ บริษัทเอกชน องค์กรสาธารณะและองค์กรอื่นๆ ที่เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
 - 1.5 แบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

ส่วนที่ 2 กระบวนการสรรหาคณะเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่เกิดขึ้นในจังหวัด

วิธีการศึกษา

1. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. การสังเกตการณ์ในพื้นที่

3. การสัมภาษณ์ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้สมัคร และผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. การบันทึกภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำจัดระบบ แยกประเภทตามวัตถุประสงค์ประมวลข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ และนำไปอภิปรายผลในภาพรวม

ระยะเวลาทำการศึกษา

3 เดือน (กุมภาพันธ์ 2551 – เมษายน 2551)

วิธีรายงานผลการวิจัย

นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์